

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
Factors Affecting Leadership of Village Headmen in Bang Rakam District,
Phitsanulok Province

พัชริน ปานอ่วม¹ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์² ภาสกร ดอกจันทร์³
Patcharin Panaum, Kampanart Wongwatthanaphong, Passakon Dokchan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ
จังหวัดพิษณุโลก 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากรจำนวน 426 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือการวิจัย มาวิเคราะห์ในสถิติเชิงพรรณนา โปรแกรมสำเร็จรูป
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัด
พิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ และปัจจัย
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 54.4 และ (3) แนวทางในการพัฒนาการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรมการปกครอง ควรให้ความสำคัญการฝึกอบรม
ผู้ใหญ่บ้าน ให้ทราบถึงข้อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
เข้าใจในบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่ส่งผล; ภาวะผู้นำ; กำนันผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the leadership levels of the sub-
district village headmen in Bang Rakam district, Phitsanulok province, 2) to study the factors
affecting their leadership, and 3) to study the recommendations based on the factors
affecting the leadership. It was quantitative research. There was a population of 426 people.

Received: 2024-03-06 Revised: 2024-03-19 Accepted: 2024-03-21

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University,
Thailand, Phitsanulok. E-mail: patcharin.pa@psru.ac.th

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Lecturer, Pibulsongkram Rajaabhat University,
Thailand, Phitsanulok. E-mail: patcharin.pa@psru.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Lecturer, Pibulsongkram Rajaabhat University,
Thailand, Phitsanulok. E-mail: patcharin.pa@psru.ac.th

The research tool was a questionnaire. The data were analyzed by the descriptive statistics. The statistical instruments were: percentage, mean, frequency, standard deviation (SD) and Multiple Linear Regression Analysis.

The results of research were as follow: 1) the overall level of leadership of the sub-district village headmen in Bang Rakam district, Phitsanulok province was high with the means of 4.17, 2) the factors affecting the leadership of the sub-district village headmen were motivation, public consciousness, and government supports, totally with a prediction of 54.4%, and 3) the guidelines for developing work performance, according to the roles and responsibilities of the sub-district village headmen. The Department of Provincial Administration should give importance of the trainings of the village headmen: regulations of their authority and duties, which should be publicly announced.

Keywords: affecting factors; leadership; village headmen

บทนำ (Introduction)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน อีกทั้งมีความใกล้ชิดกับประชาชน และยังเป็นกลไกที่สำคัญของรัฐ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2557 โดยกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎรในตำบล หมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎร สร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน และการประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อหรือรับบริการจากหน่วยงานของรัฐ รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในตำบลหมู่บ้าน แจ้งต่อหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งให้การสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของทางราชการทุกกระทรวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน และหน้าที่อื่นๆ อีกมากมาย ด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่ หากเกิดข้อพิพาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอมเพื่อหาข้อยุติให้กับประชาชนในตำบล หมู่บ้าน อีกทั้งในทางกลับกันยังมีหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในตำบล หมู่บ้านในฐานะกลไกเชื่อมโยงภาครัฐ เอกชน และประชาชน เข้าด้วยกัน เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยทำให้ภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องปรับเปลี่ยนให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2555 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12) ซึ่งได้มีการให้เหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีบทบาท อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษา ความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหากรณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม และจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทน ของราษฎรเกี่ยวกับ

เรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2557: 28)

อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แบ่งการปกครองท้องที่ออกเป็น 142 หมู่บ้าน ประชากร 74,239 คน ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม โดยในแต่ละหมู่บ้านมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ปกครองท้องที่มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกความเป็นอยู่สุขทุกข์ของราษฎรเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และทำงานในพื้นที่มานานจะรู้ข้อมูลในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำชุมชนที่ต้องดูแลความสงบของลูกบ้านในความปกครองของตนตลอดจนการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกการให้คำปรึกษา และการว่ากล่าวตักเตือนลูกบ้านเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่น ตลอดจน การระดมความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน อย่างไรก็ตาม กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นสถาบันที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด โดยเป็นผู้ช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่ประชาชนในตำบลหมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในตำบลหมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย จนปัจจุบันและต่อไปในอนาคต จะทำให้ภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเพิ่มมากขึ้น กรมการปกครองเป็นกรมกำกับดูแลกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้ช่วยเสริมศักยภาพให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้วยการขยายเวลาการทำงานให้ถึง 60 ปี เพราะประสบการณ์จะช่วยสร้างเสริมความมั่นใจในการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและผู้ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความศรัทธาจากประชาชนมากน้อยเท่าใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับการทำงานทุ่มเทกำลังใจ กำลังกาย ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นั้นเอง (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457)

สรุปได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนการบริหารงานราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ดังนั้น ประชากรส่วนใหญ่จึงคาดหวังในตัวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในสถานะปัจจุบันภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการบริหารงาน การพยายามพัฒนาผู้นำที่ดีนั้น เป็นพื้นฐานของการสร้างผลผลิตหรือบริการ องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์การนั้นเป็นอย่างมาก และอำเภอบางระกำ มีเขตพื้นที่ให้บริการแก่ประชาชนกว้างขวาง แต่ประชาชนบางคนอาจจะได้รับบริการจากภาครัฐไม่เท่าเทียมกับคนอื่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ ในการวิจัยครั้งนี้สนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงเป็นการปรับปรุงการทำงานและการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขต อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านบทบาทและหน้าที่ ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ด้านแรงจูงใจ ด้านบทบาทและหน้าที่ ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านการตัดสินใจ และด้านความกระตือรือร้น
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 426 คน (ที่ทำการปกครองอำเภอบางระกำ, 2566: 8)
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการศึกษา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย อยู่ในระหว่างเดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยเครื่องมือใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสร้างจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำราหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดความหมายแต่ละระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 2) ปัจจัยด้านบทบาท หน้าที่ 3) ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านทักษะความรู้ 5) ด้านการตัดสินใจ 6) ด้านความกระตือรือร้น

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 2 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชากรจำนวน 426 คน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4.3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย จำนวน 5 ตัวแปร และนำมาวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions) ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(N=426)

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
	μ	σ		
1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	4.04	.60	มาก	5
2. ปัจจัยด้านบทบาทและหน้าที่	4.16	.69	มาก	2
3. ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ	4.14	.63	มาก	3
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	4.06	.57	มาก	4
5. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	4.19	.60	มาก	1
โดยรวม	4.12	.62	มาก	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\mu = 4.19$) ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ ($\mu = 4.16$) ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ ($\mu = 4.14$) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\mu = 4.06$) และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($\mu = 4.04$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(N=426)

ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
	μ	σ		
1. ด้านความเป็นผู้นำ	4.19	.75	มาก	2
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.15	.77	มาก	6
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.18	.71	มาก	3
4. ด้านความรู้	4.19	.70	มาก	1
5. ด้านการตัดสินใจ	4.16	.82	มาก	4
6. ด้านความกระตือรือร้น	4.15	.74	มาก	5
โดยรวม	4.17	.75	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ ($\mu = 4.19$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\mu = 4.18$) ด้านการตัดสินใจ ($\mu = 4.16$) ด้านบุคลิกภาพ และด้านความกระตือรือร้น ($\mu = 4.15$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (Y) เท่ากับ 0.698 (R = .698) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์ต่อภาวะผู้นำ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (Y) ในระดับสูง

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (Y) เท่ากับ .478 (R² = .478) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (Y) ได้ร้อยละ 47.8

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (μ_5) (Beta = .350)

ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ (μ_3) (Beta = .151)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (μ_1) (Beta = .126)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.54 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = a + b_1\mu_1 + b_2\mu_2 + \dots + b_n\mu_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Y} = 1.54 + 0.126(\mu_1) + 0.151(\mu_3) + 0.350(\mu_5)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z' = B_1Z_1 + B_2Z_2 + \dots + B_nZ_n$

แทนค่าในสูตร $Z' = 0.107(\mu_1) + 0.221(\mu_3) + 0.517(\mu_5)$

เมื่อ \hat{Y} และ Z' = ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ การมีภาวะผู้นำทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของลูกบ้าน เกิดความเป็นกันเองและสามารถพึ่งพาอาศัยกันเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมไปถึงการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีภาวะผู้นำสูงจะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

4.2 แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ ยอมรับและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านอย่างเต็มที่ และกรมการปกครองควรให้ความสำคัญในการฝึกอบรมผู้ใหญ่บ้าน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ใหญ่บ้านต้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ทราบถึงข้อกฎหมาย กฎระเบียบและข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ ด้านบุคลิกภาพและด้านความกระตือรือร้น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในตำบล หรือหมู่บ้านนั้น โดยการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และในปัจจุบันอายุเฉลี่ยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีเกณฑ์ลดลง สวนทางกับระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และข้อผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรายุทธ์ หอมจันทร์ (2563: 164-192) พบว่า 1) ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาสันต์ ตั้งตรีวีระกุล (2565: 376-394) พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของงานวิจัยที่สอดคล้องกันข้างต้น นั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งถ้ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีภาวะผู้นำสูงก็จะทำให้การบริหารงานราชการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ รองลงมาคือปัจจัยด้านบทบาทและหน้าที่ ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ตามลำดับ และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจ (μ_1) ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ (μ_3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (μ_5) มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมในการบริการประชาชน มีค่าตอบแทนไม่สูงมากนัก ลักษณะงานที่ปฏิบัติต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ต้องมีความอดทน เสียสละ และจิตอาสาเข้ามาทำงานต้องชอบในงานที่ทำ มีจิตอาสาบริการ ทำงานโดยยึดหลักการปฏิบัติตามกฎหมายและการรับฟังปัญหาของประชาชน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม รวมถึงภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณ ส่งบุคลากรมาเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวรวรรณกร โพธิ์บุบผา (2561) พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.50 สอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร ภาคพรต (2565) พบว่า 1) ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลิ่งชัน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปกครองและรักษาความสงบ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการบริการ และด้านภาวะผู้นำ มีความคิดเห็นในระดับมาก และด้านความยุติธรรม มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

2.2 ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้าน มีค่าตอบแทนไม่สูง แต่ปฏิบัติงานภายใต้กฎหมายหลายฉบับ ซึ่งบางเรื่องก็เสี่ยงต่อการทำผิดระเบียบโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงต้องเป็นคนที่มีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน พร้อมปฏิบัติหน้าที่ ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรินทร์ พานัด (2563) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.40$)

2.3 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ และงานที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมากมายภายใต้กฎหมายหลายฉบับและต้องเกี่ยวข้องกับประสานงานกับผู้คนจำนวนมาก การมีภาวะผู้นำสูงจะทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจรวมทั้งสามารถสร้างความร่วมมือและการสนับสนุน ให้ปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้นประกอบกับรัฐบาลให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยมอบหมายนโยบายในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการขับเคลื่อนนโยบาย ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ผ่านผู้บังคับบัญชา คือ นายอำเภอมีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับพี่น้องประชาชน รวมทั้งช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมการปฏิบัติราชการในมิติต่าง ๆ ร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้ภารกิจบรรลุผลโดยยึดถือในผลประโยชน์ของหมู่บ้านเป็นหลักสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (2000) ได้เสนอสมการในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ดังนี้ สมการ คือ ผลการปฏิบัติงาน = คุณลักษณะส่วนบุคคล X ความพยายาม X การสนับสนุนจากองค์กร มีรายละเอียดของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของบุคคล (Individual Performance Factors) ตามแนวคิดของ Schermerhorn ดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Individual Attributes) คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ลักษณะประชากร ลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านจิตวิทยา 2) ความพยายามในการทำงาน (Work Effort) คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูง

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องมึลักษณะการเป็นผู้นำที่ดีจะต้องรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน วางตัวเป็นกลาง มีความยุติธรรม ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ จึงจะนำไปสู่การทำงานที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยมองว่าการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน พร้อมรับการตรวจสอบจากประชาชนและส่วนราชการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่ต้องมีภาวะผู้นำ เพราะเป็นบุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมในการบริการประชาชนในหมู่บ้าน ความเป็นผู้นำและความรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่าลักษณะงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ต้องมีความอดทน เสียสละ และจิตอาสาเข้ามาทำงาน ต้องชอบในงานที่ทำ และในปัจจุบันนี้การทำงานต้องใช้เทคโนโลยีในการส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ทำให้อายุเฉลี่ยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีเกณฑ์ลดลงสวนทางกับระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ อำเภอรอสนับสนุนงบประมาณรวมถึงทรัพยากรในการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ และมีการพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับ ผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสม

1.2 ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ กรมการปกครองควรสนับสนุนการอบรมเพิ่มศักยภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ทราบถึงข้อกำหนด กฎระเบียบ และข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

1.3 ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสาธารณะ กุศล บริจาค แจก จ่าย ให้ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสิ่งของให้แก่บุคคลด้วยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแลในหมู่บ้านเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันในชุมชน

1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในหมู่บ้านโดยการคัดเลือกตัวแทนประชาชนในหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ

1.5 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดทำโครงการและแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวมถึงจัดทำโครงการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ในการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการสร้างองค์ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีความเหมาะสมเชิงพื้นที่ โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างคู่มือในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

เอกสารอ้างอิง(References)

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2557). คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธาธิษฐานแดน กรมการปกครอง.

ไกรสร ภาคพรต.(2565). การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตลิ่งชัน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- จุฑาสันต์ ตั้งตรีวีระกุล. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์. 9(8): 376-394.
- ที่ทำการปกครองอำเภอบางระกำ. (2566). แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) อำเภอบางระกำ. พิษณุโลก.
- ปวรวรรณกร โพธิ์บุบผา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457. (2557,17, กรกฎาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 31/-/หน้า 229.
- สรายุทธ์ หอมจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อการบริหารราชการส่วนท้องที่ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 7(1): 164-192.
- อัมรินทร์ พานัด. (2563). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Schermerhorn, J. R. (2000). *Management* (7th ed). New York: John Wiley & Sons.

